

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.480/2016/5.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Döme Attila előadó bíró

. Udvary Katalin bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

V. rendű

VI. rendű

VII. rendű

VIII. rendű

IX. rendű

XI. rendű

XII. rendű

XIII. rendű

XIV. rendű

XV. rendű

XVI. rendű

XVII. rendű

XVIII. rendű

XIX. rendű

XX. rendű

XXI. rendű

XXII. rendű

XXIII. rendű

XXIV. rendű

XXV. rendű

XXVI. rendű

XXVII. rendű

XXVIII. rendű

XXIX. rendű

XXX. rendű

XXXI. rendű

XXXII. rendű

XXXIII. rendű

XXXIV. rendű

XXXV. rendű

XXXVI. rendű

XXXVII. rendű

XXXVIII. rendű

XL. rendű

XLI. rendű

XLII. rendű

XLIII. rendű

XLIV. rendű

XLV. rendű
XLVI. rendű
XLVII. rendű
XLVIII. rendű
XLIX. rendű
L. rendű
LI. rendű
LII. rendű
LIII. rendű
LIV. rendű
LV. rendű
LVI. rendű
LVII. rendű
LVIII. rendű
LIX. rendű
LX. rendű
LXI. rendű
LXII. rendű
LXIII. rendű
LXIV. rendű
LXV. rendű
LXVI. rendű

A felperesek képviselője:

áth Antal Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Horváth Antal ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Écsi & Fekete Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Fekete Anna ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

őri Ítéletábla Pf.I.20.234/2015/7/I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

őri Törvényszék P.20.833/2011/177.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek - a jogi képviselőjük által megadott ügyvédi letéti számlára történő teljesítéssel - 127.000 (százhuszonhétezer) forint együttes felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek által használt lakóingatlanok B. nagyközség P. utcai útvonalán a ... számú R.-Sz.-M. útvonalú II. rendű főút 158+500-160+100 kilométer szelvényben az út mindkét oldalán váltakozva helyezkednek el.
- [2] A 86. számú főút járműforgalma a 2004. évi uniós csatlakozást követően jelentősen megnövekedett, ennek mértéke két és fél-, háromszoros. A forgalomnövekedést elsősorban tehergépjárművek, azok közül is főként a legnagyobb fajtajú ún. nyerges tehergépkocsik okozzák. Emiatt a felperesek lakóépületeinek zajterhelése megnövekedett, a nappali zajterhelés 68-70 decibel, az éjszakai 63-67 decibel. Mindkét érték határérték feletti zajterhelést jelent.
- [3] A főút bősárkányi átkelési szakasza a 2010-2011. években az N. Zrt. megbízásából felújításra került. Ennek során az alacsony teherbírású pályaszerkezet átépítése és a 11,5 tonnás tengelyterhelésű közúti forgalomra is alkalmas megerősítése történt meg. A településre beérkező járművek sebességcsökkentése érdekében a lakott terület határain ún. lassító szigetek kialakítására, továbbá a település központjában a Polgármesteri Hivatal környezetében a közúti gépjárművek sebességének 30 kilométer/óra-ra való korlátozását jelző tábla kihelyezésre is sor került. A nagyközségen áthaladó gépjárművek azonban a lakott területen belül érvényes sebességkorlátozást általában nem tartják be. A felperesek lakóépületeinek zajterhelése az útburkolat korszerűsítését követően a korábbi állapothoz képest nem növekedett, de továbbra is határérték feletti maradt.
- [4] A közlekedési útvonal korszerűsítése, az útkapacitás bővítése után a felperesek lakóingatlanai közül hét ingatlan esetében az ingatlan homlokzata és a forgalmi sáv széle közötti távolság 5 méter vagy annál kevesebb, további hét ingatlan esetében 5 és 10 méter közötti, nyolc ingatlan esetében pedig 10 méter feletti.
- [5] A felperesek lakóingatlanainak forgalmi értéke Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozását követően csökkent. Ennek oka egyrészt a megnövekedett zajterhelés, másrészt a 86-os számú főúthoz való közelség. A megnövekedett forgalom által okozott rezgésterhelés részlegesen hozzájárult az épületek műszaki állagromlásához is, az épületekben kialakult repedések kialakulása részben a megnövekedett forgalomra vezethető vissza. A közúti közlekedésből eredő zaj az emberben kellemetlen zavaró hatást vált ki, diszkomfort érzést okoz. Ez a környezeti terhelés csökkenthető

az utcai homlokzati nyílászárók cseréjével háromrétegű thermo hőszigetelt és speciális hanggátló üvegezéssel ellátott típusra.

- [6] Zajcsökkentő hatás érhető el az útburkolat korszerűsítésével ún. BBTM aszfalt alkalmazásával. A teherforgalom áthelyezhető lenne az M1-es és az M85-ös gyorsforgalmi utakra is, ezzel a nehéz teherforgalom a ... számú főút B-t átívelő szakaszán megszűnne.
- [7] Az I. rendű, III. rendű, VIII. rendű, XI. rendű, XII. rendű, XVI. rendű, XIX. rendű, LIII. rendű, XXI. rendű, XXIII. rendű, XXVII. rendű, XXVIII. rendű, XXIX. rendű és XXXIII. rendű felperesek a 2006. június 9-én kelt levelükben a megnövekedett forgalomból eredő kárigényüket bejelentették az alperesnek, amit az alperes június 19-én vett át és július 3-án válaszolt meg. A kárigényt az alperes elutasította.

A felek kérelmei

- [8] A felperesek részben ingatlantulajdonosokként, részben az ingatlanok használóiként 2011. szeptember 1-jén terjesztették elő keresetlevelüket az alperessel szemben. Leszállított keresetük mindösszesen 53.392.860 forint vagyoni és 42.000.000 forint nem vagyoni kár megfizetésére irányult. Keresetüket elsődlegesen a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 345. § (1) bekezdésére, másodlagosan a 339. §-ára alapították. Az elsődleges kereseti kérelmük jogi megalapozása érdekében a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 103. § (1) bekezdésére, 4. §-ára, a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kkt.) rendelkezéseire, az országos közutak kezelésének szabályozásáról szóló 6/1988. (III. 11.) KHVM rendeletre (R.), a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Kormányrendeletre, valamint a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet egyes rendelkezéseire hivatkoztak. Kamatigényük csak a nem vagyoni kártérítési követelésükhöz kapcsolódóan volt, a késedelmi kamat számításának kezdő időpontjaként a 2004. május 1-jei napot jelölték meg. A vagyoni kárigényük magába foglalta az ingatlanok forgalmi értékcsökkenését, az ingatlanok műszak állagromlásának festési és egyéb javítási költségeit, továbbá a megnövekedett zaj- és rezgésterhelés érzékelhetőségét csökkentő nyílászáró cserék költségeit.
- [9] Az alperes ellenkérelme a felperesek keresetének teljes elutasítására irányult. Nem vitatta, hogy 2004. május 1-jét követően a B. nagyközségen keresztülhaladó tehergépjármű forgalom jelentősen növekedett, azonban álláspontja szerint az ebből eredő és felpereseknél jelentkezett vagyoni és nem vagyoni károkért polgárjogi felelősséggel nem tartozik. Álláspontja szerint

felelősségének jogalapját a Kkt. 35. §-ának utaló rendelkezése folytán kizárólag a Ptk. 339. § (1) bekezdése adhatja, felelőssége azonban kimenthető. Állította, hogy a közúthálózat üzemeltetésére vonatkozó feladatát az erre irányadó jogszabályok [Kkt., az R., és egyéb jogszabályi rendelkezések], valamint a vagyonkezelővel kötött vállalkozási szerződés szabályainak, feltételeinek maradéktalan teljesítésével látta el. Véleménye szerint a közlekedést lassító szigetek kiépítésével, valamint a sebességkorlátozó közlekedési táblák kihelyezésével, ezen túl pedig a nehéz tehergépjármű forgalom éjszakai kitiltásában való közreműködésével mindent megtett, ami tőle elvárható. Mindezek felül elévülési kifogást is támasztott mind a vagyoni, mind a nem vagyoni kárigénnyel szemben, mert álláspontja szerint a kereset tárgyává tett károsodás az uniós csatlakozással, 2004. május 1-jével bekövetkezett, a felperesek az ettől számított öt éven túl érvényesítették az igényüket a bíróság előtt. Az elévülés azon felperesek vonatkozásában is bekövetkezett az álláspontja szerint, akik 2006. június 9-én kárigény bejelentést intéztek hozzá, mert az annak június 19-i átvételétől számított öt év is eltelt a keresetlevél előterjesztéséig.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest vagyoni kártérítés címén a felperesek leszállított keresetében e jogcímen igényelt összegek megfizetésére kötelezte. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg egyes felpereseknek személyenként 100.000, más felpereseknek személyenként 200.000, ismét más felpereseknek személyenként 300.000 forint nem vagyoni kártérítést és ezeknek az összegeknek az alapulvételével a 2006. szeptember 1. napjától számított időre járó törvényes mértékű késedelmi kamatot. A Kúria Pfv.III.21.531/2010/4. számú ítéletének indokolásában foglaltakat szem előtt tartva rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a Kkt. 35. §-ának utaló rendelkezése a bekövetkezett kár és a kezelői kötelezettség megszegésének jellegétől függően akár a Ptk. 339. § (1) bekezdésének, akár a Ptk. 345. §-ának az alkalmazását lehetővé teszi. Ezek közül az elsőfokú bíróság az elévülési kifogás figyelembevételével választotta ki az alkalmazandó jogszabályt. Megállapította, hogy míg az általános kárfelelősség esetében öt év az elévülési idő, a veszélyes üzemi felelősségnél ez három év, és bár az utóbbi a károsultakra nézve kedvezőbb bizonyítási kötelezettséggel jár együtt, mégis a hosszabb elévülési határidő alkalmazását találta kedvezőbbnek a felperesekre nézve. Az elévülési kifogás megalapozottságának a vizsgálata körében követte a Győri Ítéltábla Gf.II.20.025/2007/23. számú ítéletében kifejtett álláspontot is, amely szerint az elmaradt haszon, mint évente folyamatosan felmerülő kárigény érvényesítésére egyéb írásbeli felszólítás hiányában a kereset benyújtását megelőző öt évre visszamenőleg van lehetőség. Mindezek eredményeként arra a következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, hogy a felperesek 2006.

szeptember 1. napjától érvényesíthetik a vagyoni és nem vagyoni kárigényüket az alperessel szemben. Álláspontja szerint ugyanis az alperes a közúthálózat üzemeltetőjeként felelős azért, hogy a közúthálózat üzemeltetése ne vezessen károkozáshoz, amennyiben pedig az üzemeltetés mégis károsodáshoz vezet, nincs mód arra, hogy az adott helyzetben elvárható magatartásra történő hivatkozással kimentse magát a kárfelelősség alól. A vagyoni károk összegét aggálytalan szakértői vélemény alapján határozta meg. Arra tekintettel, hogy a vagyoni kárigényt a felperesek 2015. évi árszinten terjesztették elő késedelmi kamatigény nélkül, a szakvélemény szerint pedig a 2015. évi adatok egyúttal a 2011. évi adatoknak is megfelelnek, a vagyoni kárigény vonatkozásában az elévülésnek érdemi jelentőséget nem tulajdonított. A nem vagyoni kártérítési követelés elbírálása során alkalmazta a Ptk. 75. § (1) bekezdését és 84. § (1) bekezdésének e) pontját. Rámutatott, hogy azonos kárigény tekintetében már született egy jogerős ítélet, amely 300.000 forint összegben határozta meg az adott perben igényt érvényesítő felpereseket személyenként megillető nem vagyoni kárpótlás összegét és ezt a döntést a Kúria a Pfv.III.21.531/2010/4. számú határozatával hatályában fenntartotta. Ezt a mértéket tekintette irányadónak, amely mellett értékelte az egyes felperesek által lakott ingatlanoknak a ... számú főúthoz viszonyított távolságát. A beszerzett igazságügyi szakértői vélemény alapján három kategóriába sorolta a perbeli ingatlanokat. A közúthoz legközelebb fekvő ingatlanokban lakó felperesek esetében 300.000 forintban, a távolabb eső ingatlanokban lakó felperesek esetében 200.000 forintban, míg a legtávolabb eső ingatlanokban élő felperesek esetében 100.000 forintban határozta meg az őket megillető nem vagyoni kártérítés mértékét.

- [11] Az alperes fellebbezése és a felperesek csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit a per főtárgya tekintetében azzal hagyta helybe, hogy az alperes az elsőfokú ítéletben írt marasztalási összegeket a felpereseknek a jogi képviselőjük által megadott ügyvédi letéti számlára történő teljesítéssel köteles megfizetni. A késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontját megváltoztatta és azt 2010. március 1. napjában határozta meg, ezen felül - az elsőfokú bíróságnak elsőfokú perköltségben történő rendelkezését megváltoztatva - rendelkezett az első- és másodfokú perköltségekről is.
- [12] A másodfokú bíróság az ítélete indokolásában rámutatott arra, hogy az egymással kollíziós kapcsolatban álló, a Ptk. 339. § (1) bekezdésében, illetve 345. § (1) bekezdésében szabályozott kártérítési felelősségi alakzatok között a jogvita elbírálása során nem annak figyelembevételével kell választani, hogy melyiknek az alkalmazása kedvezőbb a felperesekre. Az alkalmazás kérdését elsődlegesen az dönti el, hogy a felperesek melyik felelősségi

alakzatra alapítják a keresetüket, másrészt az, hogy amennyiben a veszélyes üzemi felelősséget is megjelölik igényérvényesítésük jogi alapjaként, megállapítható-e, hogy a kár az alperes fokozott veszéllyel járó vagy az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységéből ered-e. Amennyiben az utóbbi feltétel teljesül és a felperesek erre (is) hivatkoznak, a kártérítési felelősség fennállása a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint ítélandó meg.

- [13] A Kúria Pfv.III.21.531/2010/4. számú, valamint a BDT 2002. 579. számon közzétett eseti döntésekre utalással a közút üzemeltetésének körébe eső körülményként értékelte a járművek megnövekedett számából és a folyamatos haladás együttesen keltett hanghatásaiból eredő zajterhelést mint a környezet igénybevételével, illetőleg terhelésével együtt járó hatást. A határértéket meghaladó zajterhelést környezetveszélyeztetésnek tekintette és az ezáltal keletkezett kárra a Kvt. 103. § (1) bekezdése értelmében a Ptk.-nak a fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó 345. §-át találta alkalmazandónak. Indokolása szerint az ebben való álláspontja kialakítása során nem hagyhatta figyelmen kívül azt a körülményt, hogy a Kúria említett eseti döntése lényegében azonos tényállás alapján került meghozatalra. Az ítéletábra megítélése szerint ugyanis két, lényegében azonos tényállású ügyben az alperes kártérítési felelősségének az eltérő tartalmú megítélése veszélyeztetné a jogbiztonságot is.
- [14] Nem találta megalapozottnak az alperesnek azt a fellebbezésbe foglalt hivatkozását, hogy az elsőfokú eljárásban beszerzett szakértői vélemény szerint a zajterhelés a burkolat 2011-es megerősítése előtt is meghaladta a határértéket, ezért a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 4. § (5) bekezdésének b) pontja alapján a 2010-2011. években elvégzett útburkolat megerősítésétől számítva a zajterhelés megfelel a jogszabályi követelményeknek, mert a burkolat megerősítését követően a lakóépületek zajterhelése nem növekedett. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyanis az a körülmény, hogy a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 4. § (5) bekezdésének b) pontja „sajátos” rendelkezése folytán - az egyébként nem csökkenő - zajszint már nem haladja meg az előírt „mértéket”, nem változtat azon a tényen, hogy az alperes a közút üzemeltetésével az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységet folytat, mert ennek megállapításához nem szükséges a konkrét zajszint előírásra vonatkozó normasértés megléte. Tény ugyanis, hogy a 2004. évtől 2011. évig terjedő időben az érintett útszakaszon áthaladó forgalom zaja a jogszabályban előírt zajterhelést folyamatosan meghaladta és annak mértéke a felújítást követően sem csökkent, igazságügyi szakértői vélemény alapján pedig megállapítható, hogy a folyamatos zaj, rezgés, vizuális hatás együttese alapján az emberekben jelentkező zavaró érzet bizonyosan a „nagyon zavaró és a

rettenetesen zavaró" tartományba tartozik. Ennek alapján pedig a másodfokú bíróság álláspontja szerint megállapítható, hogy az alperes a perbeli útszakasz üzemeltetésével - amelynek körébe esik az azon megvalósuló forgalom hang- és rezgéshatása - olyan, az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységet folytat, amelyből eredő kárfelelősség elbírálására a Ptk. 345. § (1) bekezdésének utolsó fordulata szerint a veszélyes üzemi felelősség szabályait kell alkalmazni.

- [15] Az alperes a pontosított fellebbezéséből idézte azt a nyilatkozatot, hogy az elévülési kifogás a vagyoni kárigényekre nem terjed ki. Ezt figyelembe véve megállapította, hogy a vagyoni károkat illetően az alperes csak akkor mentesülhetett volna a kártérítési felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. Erre alkalmatlannak találta az alperesnek azt a hivatkozását, hogy elháríthatatlan ok az ő működési körében a megnövekedett forgalom miatti zajhatás, mert e körülményt a másodfokú bíróság a közút üzemeltetése körébe tartozónak tekintette.
- [16] Megjegyezte még a másodfokú bíróság az ítélete indokolásában azt is, hogy a konkrét esetben az alperes akkor sem mentesülhetett volna a kártérítési felelőssége alól, ha arra a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti általános kárfelelősségi szabályok lennének az irányadóak. Ennek a megjegyzésének az alátámasztásaként idézte azt a perbeli szakvéleményt, amely szerint az alperesnek további lehetőségei is lettek volna a forgalom csillapítására: így a község teljes lakott területére érvényes 30 kilométer/órás sebességkorlátozás; a ... számú főút 2011. december 21-ei megnyitása óta a teherforgalom áthelyezése az M1-es és M85-ös utakra, ezzel együtt pedig a nehéz teherforgalom korlátozása a ... számú főút B-t átívelő szakaszán; mindezekén túlmenően akár az elkerülő út építésének a kezdeményezése, akár a 2011. évi útfelújítás során a szakmában már ismert és az adott esetben indokoltan alkalmazandó BBTM (ún. csendes aszfalt) felhordásának a kezdeményezése.
- [17] A nem vagyoni kártérítési igény elbírálása körében egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperesek 2004 májusa óta szenvedik el a megnövekedett közúti járműforgalomból eredő, életminőségüket rontó környezeti többletterhelést, amely alapján egyfelől jogosultak nem vagyoni kártérítésre, másfelől ez olyan folyamatosan felmerülő kárnak minősül, amely a keresetlevél benyújtását megelőző időre az elévülési idő figyelembevételével visszamenőlegesen is érvényesíthető erre az időszakra vonatkozóan. Az elévülési időt a Ptk. 345. § (4) bekezdése alapján három évben meghatározva a kártérítést megalapozó és annál figyelembe vehető releváns időszaknak a 2008. szeptember 1-jétől 2011. szeptember 1-

jéig eltelt három évet tekintette a másodfokú bíróság, ezért a felperesek javára ennek középátlagos időpontjától, 2010. március 1-jétől kezdődően ítélte meg a törvényes mértékű késedelmi kamatot a Ptk. 360. § (1) bekezdésének és 301. § (1) bekezdésének alkalmazásával.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [18] A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és a kereset teljes terjedelmében történő elutasítását kérte. A másodlagos felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítására irányult. Kérte a felperesek perköltségben való marasztalását. Felülvizsgálati kérelmét a következőkkel indokolta.
- [19] Véleménye szerint a másodfokú bíróságnak hatályon kívül kellett volna helyeznie az elsőfokú ítéletet miután megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában nem rögzítette egyértelműen az alkalmazott felelősségi alakzatot [a Ptk. 339. § (1) bekezdését vagy a Ptk. 345. § (1) bekezdését].
- [20] A másodfokú bíróság által irányadónak tekintett bírói gyakorlatból a BDT 2002. 579. számú eseti döntést azért nem tartotta követhetőnek, mert abban az ügyben autópálya használattal megvalósuló zaj- és rezgésterhelés volt az ügy tárgya, az autópályák tervezésekor azonban környezeti hatástanulmányokat is kell végezni, zajvédő falakat lehet létesíteni, és ha ezekre nincs mód, a veszélyeztetett ingatlanokat meg lehet vásárolni vagy ki lehet sajátítani. A per tárgyává tett közút felújítása során azonban mindezek a lehetőségek nem voltak adottak. A Kúria Pfv.III.21.531/2010/4. számú eseti döntésével kapcsolatosan lényeges különbséget látott abban, hogy a hivatkozott korábbi per ténybeli alapja a ... számú út burkolat megerősítése előtti állapot volt, így abban a perben még csak a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. számú mellékletében foglalt zajterhelési határértékeket kellett figyelembe venni, most azonban a rendelet 4. § (5) bekezdésének b) pontja az irányadó.
- [21] A Ptk. 345. § alkalmazhatóságával szemben azzal érvelt, hogy annak feltétele is a jogellenesség, a kár, valamint a kettő között fennálló okozati összefüggés megállapíthatósága, továbbá az elháríthatatlanságot a technika adott fejlettségi szintjére és a gazdaság teherbíró képességére figyelemmel kell vizsgálni. Álláspontja szerint jogellenesség nem állapítható meg, mert a perbeli lakóépületek zajterhelése a burkolat megerősítést megelőzően meghaladta a határértéket, azt követően a zajterhelés

nem növekedett, ilyen módon pedig teljesült a KvVM-EüM együttes rendelet 4. § (5) bekezdésének b) pontjába foglalt követelmény. Tévesnek találta ezzel összefüggésben a másodfokú bíróságnak azt az okfejtését, hogy a jogellenesség megállapításához nem szükséges a konkrét zajszint előírásra vonatkozó normasértés, ugyanis az alperes álláspontja szerint a Ptk. 345. § (1) bekezdés szabályai is csak megvalósuló normasértés, azaz jogellenesség esetén alkalmazhatóak. Megjegyezte egyébként, hogy az EBH 2005. 1207. számú határozat szerint a közútkezelő tevékenysége nem fokozott veszéllyel járó tevékenység csak a rajta közlekedő járműveké minősül ilyennek.

- [22] Hivatkozott arra, hogy ha megállapítható lenne is a jogellenesség, a felelőssége akkor is kimentettnek minősül. A BDT 2002. 678. számú eseti döntés indokolásában kifejtettekre utalással hivatkozott arra, hogy az elháríthatatlanság akkor állapítható meg, ha a technika adott fejlettségi szintjére és a gazdaság teherbíró képességére is figyelemmel objektíve nem áll fenn a védekezés lehetősége. Ez pedig az alperes esetében nem áll fenn, mert a probléma megoldása az elkerülő út megépítése lenne, amely nem az alperes hatáskörébe tartozik, annak hiánya az alperesnek nem felróható. A közúton megvalósuló megnövekedett kamionforgalmat pedig nem az alperes generálta, az abból eredő kár tehát az üzemeltetési tevékenysége körén kívül eső és a részéről elháríthatatlan okra vezethető vissza. Utalt arra, hogy egyebekben a közúti forgalom rendjének kialakítására és zavartalan lebonyolításának biztosítására vonatkozó, a Kkt. 12. § (1)-(2) bekezdésében és 34. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségeit maradéktalanul teljesítette.
- [23] Megismételte az elévüléssel kapcsolatos elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját, a másodfokú ítélet ezzel összefüggő indokai tekintetében pedig arra hivatkozott, hogy a vagyoni károkat felmérő szakértői véleménynek arra a részére tekintettel, mely szerint a kárfelmérés, habár 2015-ös árszinten történt, megegyezik a 2011-es árszínvonallal, a fellebbezési tárgyaláson az előadó bíró kérdésére valóban úgy nyilatkozott a jogi képviselője, hogy a vagyoni kárigények körében nincs elévülési kifogása és azt kizárólag a nem vagyoni kárigény körében tartja fenn, azonban a Kúria megítélésére bízta, hogy „ez az esetleg félreérthető nyilatkozat” mennyiben befolyásolja az ügy érdemében történő döntést.
- [24] Vitatta a másodfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az alperes akkor sem mentesülhetne a kártérítési felelősség alól, ha a jogvita elbírálásánál a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti általános kártérítési szabályok lennének irányadóak. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy a sebességkorlátozás betartásának hiánya nem róható a terhére, mert annak ellenőrzése és szankcionálása nem az ő feladat- és hatásköre; a 2010-2011-ben megvalósított útfelújítás

EU-s pénzből történt, ezért annak lezárásától számított öt éves időtartamig kötelező az utat a nemzetközi főútvonal részeként üzemeltetni; a BBTM aszfalt alkalmazásáról való döntés az N. Zrt. feladata lett volna, hiszen „a szakmai tudás és tapasztalat náluk van”; az elkerülő út építésének kezdeményezése körében pedig utalt arra, hogy „jelen esetben sem íróasztal mellett találták ki a minisztériumban, hogy a perbeli úton burkolat megerősítést kell végezni, hogy addig is, amíg a Kormány által meghatározott útfelújítási program keretében a perbeli községet elkerülő út megépítésére sor kerül, csökkenjen a kamionforgalom által kibocsátott zajszint”.

- [25] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Utaltak arra, hogy az alperes a felülvizsgálati kérelmében lényegében a fellebbezésének az indokait ismételte meg, amelyekre a másodfokú bíróság részletes választ adott az ítéletének indokolásában és helytállóan következtetett a védekezés alaptalanságára.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alkalmazásával a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben írt okból nem jogszabálysértő.
- [27] A másodfokú bíróságnak nem kellett hatályon kívül helyezni az elsőfokú ítéletet azért, mert az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában nem jelölte meg konkrétan és egyértelműen, hogy döntését a Ptk. 339. § (1) bekezdésére vagy 345. § (1) bekezdésére alapította-e. Az elsőfokú ítéletből egyértelműen kiderül, hogy a döntés jogi alapja a Ptk. 339. § (1) bekezdése volt. Ezt találta ugyanis kedvezőbbnek a felperesek igényérvényesítésére nézve és ehhez képest vizsgálta a felelősség kimentésének kérdését, megállapítva, hogy erre az alperesnek, mint üzemeltetőnek nincs módja, mert „ez arra vezetne, hogy a felperesi károsultaknak maguknak kellene azt a kárt viselni, amely abból adódott, hogy a nehéz tehergépjármű forgalom a többszörösére nőtt”. Helyesen fejtette ki a másodfokú bíróság az ítélete indokolásában azt is, hogy az alkalmazandó jogszabály kiválasztásának ez a megközelítési módja helytelen, és a jogalkalmazási logikának megfelelően fejtette ki az alkalmazandó jog felderítésének helyes módszerét is. A másodfokú bíróságnak egyébként akkor sem kellett volna hatályon kívül helyezni az elsőfokú ítéletet, ha abból nem derült volna ki az elsőfokú bíróság döntését megalapozó jogszabály, ha az valóban nem lett volna egyértelműen azonosítható. A Pp. 253. § (1) bekezdése alapján ugyanis a másodfokú bíróság a fellebbezési tárgyalás alapján az ügy érdemében dönt, ha nem a törvény megelőző rendelkezései szerint kell határoznia. A másodfokú bíróság

határozatára vonatkozó egyéb határozatokról a 253. §-t megelőző 252. § rendelkezik. Ennek értelmében pedig az ítélet indokolásának hiányosságában megnyilvánuló eljárási szabálysértés akkor alapozza meg az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, ha emiatt a tárgyalás megismétlése, illetőleg kiegészítése szükséges, azaz, ha az eljárási szabálysértés nem korrigálható a másodfokú eljárásban. Az adott esetben azonban korrigálható volt a rendelkezésre álló adatok alapján, a másodfokú bíróság állást tudott foglalni az elsőfokú bíróság jogalkalmazásának helyességéről, valamint az alkalmazandó jogról és a jogérvényesítés ehhez viszonyított megalapozottságáról is.

[28] Helyesen foglalt állást a másodfokú bíróság akkor is, amikor az elbírálandó jogvita lényeges elemeit a BDT 2002. 579. számon közzétett, valamint a Kúria Pfv.III.21.531/2010/4. számú határozatába foglalt eseti döntések lényeges elemeihez hasonlóan találta. Nincs jelentősége annak, hogy a BDT 2002. 579. számú jogesetben az alperes autópálya üzemeltetője volt, a jelen ügyben pedig főközlekedési út a per tárgya, a jogvita ugyanis nem az út minőségéhez és rangsorához viszonyítva, hanem a zajterheléshez képest, a környezetveszélyeztetés alapján bírálendő el. Amennyiben ez megállapítható, az út üzemeltetőjének a magatartása jogellenesnek minősül, függetlenül a kérdéses út rangjától. Az sem lényeges különbség, hogy a Pfv.III.21.531/2010/4. számú eseti döntés még a ... számú út burkolat megerősítése előtti állapotra vonatkozik-e vagy sem, ugyanis a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 4. § (5) bekezdésének b) pontja nem a felülvizsgálati kérelemben foglaltak szerint értelmezendő.

[29] A hivatkozott rendelet 4. § (5) bekezdésének b) pontja szerint meglévő közlekedési útvonal vagy létesítmény (zajforrás) korszerűsítése, útkapacitás bővítése utáni állapotra legalább a változást megelőző zajterhelést kell követelménynek tekinteni, ha a változást megelőző állapotra vonatkozó számítások vagy mérések a határérték túllépését igazolják. Ennek a jogszabálysövegnek az értelmezése során változásnak nem az út minőségében bekövetkezett változást, hanem az útterhelés változását, a forgalomváltozást kell tekinteni. A rendelkezés a közlekedési útvonal korszerűsítése, útkapacitás bővítése utáni zajterhelést rendeli összevetni a „változást megelőző állapot” zajterhelési értékeivel. A jogszabályi előírás értelmetlen lenne, ha követelményként mindössze azt rögzítené, hogy változatlan forgalmi terhelés mellett a korszerűsítés ne eredményezzen zajteher növekedést, hiszen ebben az esetben a korszerűsítés - zajterhelési szempontból - valójában nem lenne korszerűsítés. A változást megelőző zajterhelés (mint minimum követelmény) vagy az útkapacitás bővítésének eredményeként prognosztizált és mérhető forgalomnövekedéshez képest, vagy pedig az útvonal korszerűsítésére okot adó, már megvalósult forgalomnövekedést megelőző állapothoz képest vizsgálandó. Az adott

esetben az utóbbi értelmezés az irányadó, ehhez képest pedig változást megelőző zajterhelésnek a 2004. május 1-jét megelőző zajterhelést kell tekinteni. A rendelet 4. § (5) bekezdésének b) pontja tehát akkor teljesülne, ha az útvonal mint zajforrás korszerűsítése eredményeként a zajterhelés visszaállt volna egy olyan szintre, amelynek a felső határát a 2004. május 1-jei zajterhelés jelenti. Ez azonban nem állapítható meg, ilyenre az alperes maga sem hivatkozott, annak pedig nincs jelentősége, hogy a 2010-2011. évi útvonal-korszerűsítést megelőző zajterheléshez képest a későbbi zajterhelés nem nőtt, ez ugyanis a zajforrás korszerűsítése szempontjából nem tekinthető eredménynek.

[30] Helyesen hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelemben arra, hogy a Ptk. 345. § alkalmazásának is feltétele a jogellenesség, a jogellenesség kérdését azonban ebben az esetben sem annak vizsgálatával lehet eldönteni, hogy az alperes betartotta-e a tevékenységre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit. Az általános kártérítési felelősség beállásához szükséges jogellenesség megvalósul akkor, ha a jogrend által védelemben részesített érdek sérelmet szenved és nem állnak fenn jogellenességet kizáró körülmények. Jogellenességet kizáró körülménynek kizárólag a következők tekinthetők: a károsult beleegyezése, a jogtalan támadás vagy a jogtalan és közvetlen támadásra utaló fenyegetés elhárítása az ehhez szükséges mértéken belül, a szükséghelyzet az azzal arányos mértékben, vagy a jogszabály által megengedett magatartás [Ptk. 107. §, 108. §, Ptk. 342-343. §]; ezeknek az eseteknek egy részében is kártalanítási kötelezettsége van a szükséghelyzetben cselekvőnek vagy a jogszabály által feljogosított szervnek. Ilyen körülmények az adott esetben nem állnak fenn. A felperesek által a perben érvényesíteni kívánt érdek a pihenéshez, egészséges környezethez való joguk, amely az alperes által végzett tevékenység, az úthálózat üzemeltetése körébe eső forgalomnövekedés eredményeként sérelmet szenvedett, ezért az alperes felelőssége a Ptk. 345. §-a alapján fennáll.

[31] A Ptk. 345. § (1) bekezdésének harmadik mondata alapján ugyanis a fokozott veszéllyel járó tevékenység szabályait kell alkalmazni arra is, aki az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységével másnak kárt okoz. Az alperes felelőssége nem azért állapítható meg, mert a per tárgyául szolgáló közút üzemeltetése a 345. § (1) bekezdés első mondata szerinti fokozott veszéllyel járó tevékenység, hanem azért, mert ezzel az üzemeltetéssel az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységet folytat és ezzel másnak kárt okoz. Nem áll ellentétben a jogerős döntés az EBH 2005. 1207. számú eseti döntésben kifejtett elvi állásponttal, mert abban a jogesetben nem környezetveszélyeztető tevékenységből eredő kárfelelősségről, hanem a közútkezelői tevékenységgel összefüggő egyéb kárért fennálló felelősségről határozott a bíróság.

- [32] Az alperes a felelősségét kimenteni sem tudta. Helyesen hivatkozott arra, hogy elháríthatatlanság akkor állapítható meg, ha a technika adott fejlettségi szintjére és a gazdaság teherbíró képességére is figyelemmel objektíve nem áll fenn a védekezés lehetősége. A mentesülés feltétele azonban az, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézze elő, amely a fokozott veszéllyel járó (emberi környezetet veszélyeztető) tevékenység körén kívül esik. Az ilyen oknak kell a technika fejlettségi szintjéhez és a gazdaság teherbíró képességéhez viszonyítva elháríthatatlannak lenni. A kereset tárgyává tett kárt előidéző ok ellenben nem ilyen, nem az alperes tevékenységének körén kívül eső, hanem azon belüli, olyan ok, amely az alperes legfőbb tevékenysége körébe tartozik.
- [33] A másodfokú bíróság az alperes elévülési kifogását annak egyértelmű tartalma szerint vette figyelembe és bírálta el. E nyilatkozat megváltoztatására és eltérő értelmezésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.
- [34] A jogerős ítéletben a Ptk. 339. § (1) bekezdésével összefüggésben kifejtett megjegyzések nem tartoznak a döntés jogi alapjaihoz, ezért a jogerős ítélet jogszerűségének vizsgálatára irányuló felülvizsgálati eljárás keretein kívül esnek. Erre figyelemmel a Kúria mellőzte a felülvizsgálati kérelem vonatkozó indokainak érdemi vizsgálatát.
- [35] A fentiekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [36] A felülvizsgálati kérelem sikertelensége folytán a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás költségeinek viselésére az alperes köteles. A felperesek jogi képviselőjének ellátásával felmerült munkadíjat a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A. §-a alkalmazásával, az ÁFÁ-t is magába foglaló 127.000 forintban határozta meg, tekintettel arra, hogy a felperesek jogi képviselője egy rövid, egy oldalra kiterjedő előkészítő irat elkészítésén kívül egyéb érdemi képviselői tevékenységet - egyébként indokoltan - nem fejtett ki.

Budapest, 2017. március 22.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
HM